

Konjunkturvurdering, *Dansk Økonomi, efterår 2014*

Notatet dokumenterer konjunkturprognosen i *Dansk Økonomi, efterår 2014*. Indledningsvist gengives hovedtrækkene i konjunkturvurderingen, og der foretages en sammenligning med forrige prognose i *Dansk Økonomi, forår 2014*. Afslutningsvis findes et figur- hhv. tabelbilag.

1 Konjunkturvurderingen i hovedtæk samt sammenligning med vurderingen i *Dansk Økonomi, forår 2014*

International økonomi

Væksten i den internationale økonomi var svagere end ventet i første halvår, og der er sket en forværring af flere af konjunkturindikatorerne de seneste måneder. Udviklingen hænger sammen med en række landespecifikke forhold, herunder en finanspolitisk opstramning i Japan og den usædvanligt kolde vinter, der hæmmede aktiviteten i USA i første halvår. Dertil kommer forhøjede geopolitiske risici særligt i forbindelse med konflikten i Ukraine. Konjunkturudsigterne for Danmarks eksportmarkeder er således forværrede. Sammenlignet med *Dansk Økonomi, forår 2014* er den handelsvægtede BNP-vækst hos aftagerlandene nedjusteret fra godt 2¼ pct. til godt 1¾ pct. i 2014 og fra 2¾ pct. til 2¼ pct. i 2015. Skønnet for 2016 er omtrent uændret. Skønnene er overordnet på linje med vurderingerne fra flere af de store internationale prognosemagere, herunder OECD.

Nedjusteringen på det danske eksportmarked er bredt funderet, men den væsentligste årsag er den svage realøkonomiske udvikling i euroområdet, der udgør en stor del af den danske samhandel. Væksten i euroområdet er nedjusteret fra ca. 1¼ pct. til godt ¾ pct. i 2014 og fra knap 2 pct. til ca. 1¼ pct. i 2015. Vækstskønnet for 2016 er omtrent fastholdt. Nedjusteringen skyldes i høj grad svagere vækstudsigter for flere af de økonomisk stærke eurolande som Tyskland, Frankrig og Holland. For de kriseramte lande i Sydeuropa er billedet mere broget. Særligt Spanien ser ud til at være på vej ud af krisen, mens situationen i Grækenland og Portugal er stabiliseret. I Italien er situationen imidlertid forværret, og vækstudsigterne er meget ringe. Da Italien er euroområdets tredjestørste økonomi, trækker det betragteligt ned i vækstudsigterne for det samlede euroområde.

Dansk økonomi

Dansk økonomi har stået stille de seneste fire år, og stilstanden fortsatte i første halvår af 2014. BNP ventes kun at vokse svagt med ca. ½ pct. i 2014, men fremadrettet ventes væksten at tiltage til ca. 1½ pct. i 2015 og godt 2½ pct. i 2016. Den fortsat afdæmpede vækst indebærer, at produktionen skønnes at være ca. 4½ pct. lavere end det strukturelle niveau i 2014 og beskæftigelsen ca. 85.000 personer lavere. Prognosen indebærer, at output gap ventes omtrent uændret over perioden 2013-15, hvorefter det forudsættes indsnævret frem mod 2020. Beskæftigelsen skønnes samlet at stige med op mod 185.000 personer frem mod 2020 som følge af dels den ventede konjunkturalnormalisering, dels en skønnet stigning i den strukturelle beskæftigelse på ca. 100.000 personer, primært som følge af virkningerne af tilbagetrækningsreformen.

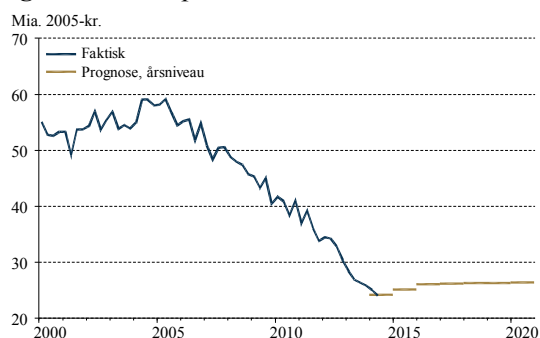
Vækstudsigterne for dansk økonomi er nedjusteret i forhold til vurderingen i foråret 2014. BNP-væksten i 2014 er nedjusteret knap 1 pct.point fra knap 1½ pct. i foråret til ½ pct. i nærværende prognose, og i 2015 er væksten nedjusteret ca. ½ pct.point, således at BNP nu ventes at stige 1½ pct. mod 2 pct. i foråret. Skønnene indebærer, at output gap i 2015 i nærværende prognose ventes at blive knap 4¼ pct., hvor forventningen i foråret var godt 3 pct. Udvidelsen af output gap i 2015 i forhold til forårets vurdering er lidt mindre end nedjusteringen af BNP-væksten umiddelbart ville tilsige, da der samtidig er foretaget en lille nedjustering af niveauet for strukturelt BNP på knap ¼ pct. i 2015.

Nedjusteringen af BNP-væksten i 2014 skyldes dels konjunkturmæssige forhold med en svag udvikling i første halvår i både den private indenlandske efterspørgsel og industrieksporten, hvor der i foråret blev ventet en tydeligere fremgang, dels et negativt bidrag fra energi- og tjenestehandel. For den private indenlandske efterspørgsel er vækstbidraget fra det private forbrug nedjusteret ¼ pct.point i lyset af den fortsat svage udvikling, men også væksten i bygningsinvesteringerne er nedjusteret 0,1 pct.point. Vækstbidraget fra industrieksporten er nedjusteret ¼ pct.point som følge af de forværrede konjunkturudsigter på de danske eksportmarkeder. Samlet set er bidraget fra privat indenlandsk efterspørgsel og industrieksport nedjusteret godt ½ pct.point i forhold til vurderingen i foråret. Det er forventeligt, at en del af denne efterspørgselsnedgang sætter sig i lavere dansk produktion. Udviklingen i første halvdel af året tyder imidlertid på, at efterspørgselsnedgangen indtil videre modgås en-til-en af en svagere udvikling i industriimporten. Bruttoværditilvæksten i de private byerhverv er således steget i årets første kvartaler, og baseret på udviklingen i første halvdel af året ventes bruttoværditilvæksten i de private byerhverv trods den svagere efterspørgsel at stige i omtrent samme omfang som vurderet i foråret, nemlig med ca. 1½ pct. i 2014.

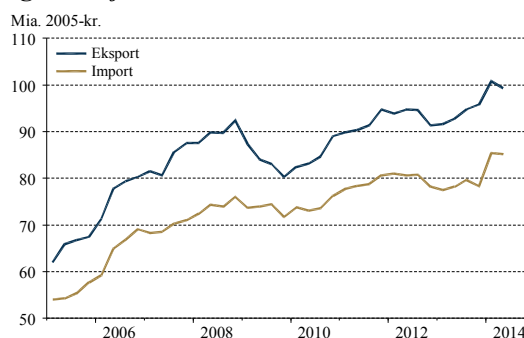
Udover den udvikling, der kan tilskrives egentlige konjunkturmæssige forhold, bidrager særlige forhold omkring energi- og tjenestehandel til nedjusteringen af BNP i 2014. Nordsøproduktionen er faldet betydeligt i starten af året (ligesom det har været tilfældet siden 2005), hvilket bidrager til et markant fald i energieksporten. På baggrund af

Energistyrelsens prognose fra juni 2014 ventes nordsøproduktionen at stige svagt resten af året, men udviklingen i årets første måneder indebærer, at energiekporten i 2014 ventes at falde væsentligt mere end vurderet i foråret. Den lavere nordsøproduktion end ventet bidrager med 0,3 pct.point til nedjusteringen af BNP i forhold til vurderingen i foråret.¹ Samtidig viser foreløbige opgørelser fra Danmarks Statistik en markant stigning i tjensteimporten i første halvår, som ikke modgås af en lige så markant stigning i tjensteeksporten. Det bevirker, at udviklingen i tjenstehandlen bidrager med 0,6 pct.point til nedjusteringen af BNP i forhold til prognosen fra foråret.

Figur 1. Nordsøproduktion

Figur 2. Tjenstehandel

Kilde.: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ADAM's databank og egne beregninger.

Modsat udviklingen i BNP, har beskæftigelsen udviklet sig mere positivt end ventet i foråret. Det skal ses i lyset af, at produktionen i de private byerhverv, der står for langt størstedelen af den private beskæftigelse, har fortsat sin fremgang i første halvdel af året. Beskæftigelsen er vokset i omtrent samme takt som produktionen, og produktiviteten har udviklet sig svagere end forudsat i foråret. Det kan afspejle, at virksomhederne er blevet ramt af svagere end ventet vækst på eksportmarkederne. For resten af året ventes kun en svag fremgang i den private beskæftigelse, og for året som helhed ventes den private beskæftigelse at stige med ca. 20.000 personer i 2014, hvilket er ca. 10.000 personer mere end ventet i foråret.

Udviklingen i såvel netto- som bruttoledigheden præges aktuelt af en række reformer, der slører for den underliggende udvikling. Kontanthjælpsreformen med virkning fra 1. januar 2014 har således medført en omklassificering af unge ledige, således at flere klassificeres som ikke-arbejdsmarkedsparete og derfor ikke indgår i den registrerede ledighed. En del af ledighedsfaldet i starten af 2014 vurderes dermed at skyldes reformvirkninger snarere end en forbedret situation på arbejdsmarkedet. I prognosen fra foråret var vurderingen, at en del af ledighedsfaldet i de første måneder af 2014 skyldtes fejlregistreringer af unge ledige, som ville blive omplaceret i løbet af året. Det tyder

¹ Energistyrelsen har i deres seneste prognose fra juni 2014 nedjusteret den forventede produktion i Nordsøen frem mod 2020. Både skønnene for olie- og gasproduktion er nedjusteret. Den lavere nordsøproduktion bidrager til en nedjustering af strukturelt BNP på knap ¼ pct. i 2020.

imidlertid på, at kontanthjælpsreformen har bevirket en permanent ændring i klassificeringen af de unge, hvorfor nettoledigheden i 2014 er nedjusteret ca. 5.000 personer i forhold til vurderingen i foråret, og bruttoledigheden er nedjusteret med knap 7.000 personer.

Løn- og prisstigningstakten er nedrevideret i 2014 i forhold til vurderingen i foråret. Dette skal ses i lyset af den fortsat afdæmpede løn- og prisstigningstakt i starten af året samt de svagere konjunkturudsigter i den resterende del af året. Priserne ventes samlet at stige ca. $\frac{3}{4}$ pct. i 2014, hvilket er godt $\frac{1}{2}$ pct.point mindre end ventet i foråret. Timelønnen i industrien er ligeledes nedjusteret $\frac{1}{2}$ pct.point og ventes at vokse ca. $1\frac{1}{2}$ pct. i 2014.

Fremadrettet vurderes der – ligesom i foråret – at være potentiale for fremgang i efterspørgsel og produktion. De seneste års forbrugs- og investeringstilbageholdenhed har ført til et betydeligt opsparet potentiale hos virksomheder og forbrugere, som forventes materialiseret i takt med, at usikkerheden omkring de internationale konjunkturudsigter ventes at aftage. De kommende år ventes på den baggrund en betydelig fremgang i den private efterspørgsel. Den fortsatte stilstand i begyndelsen af 2014 indebærer dog, at normaliseringen af efterspørgslen ventes at blive påbegyndt ca. et år senere end vurderet i foråret, hvorfor efterspørgselsudviklingen også i 2015 er nedjusteret i forhold til prognosen fra foråret.

Frem mod 2020 forudsættes en lang række kvoter normaliseret, ligesom alle gap forudsættes lukket senest i 2020. Forbrugskvoten ligger aktuelt på et lavt niveau, og normaliseringen frem mod 2020 indebærer, at der forventes et betydeligt vækstbidrag fra det private forbrug de kommende år. Forholdet mellem kapital og arbejdskraft (K/L-forholdet) i de private byerhverv ligger aktuelt tæt på det skønnede trendmæssige niveau. Den strukturelle beskæftigelse forudsættes at stige med ca. 100.000 personer frem mod 2020, hvorfor virksomhederne ventes gradvist at øge deres investeringsomfang for at opretholde forholdet mellem deres kapitalapparat og beskæftigelse. Normaliseringen af kvoterne indebærer relativ kraftig vækst frem mod 2020. Da den ventede efterspørgselsstigning er udskudt i forhold til vurderingen i foråret, er der tale om en opjustering af væksten i 2016-20. BNP ventes således i gennemsnit at stige godt $2\frac{3}{4}$ pct. om året i 2017-20, hvor prognosen i foråret indebar en lidt lavere gennemsnitlig årlig vækstrate på godt $2\frac{1}{2}$ pct.

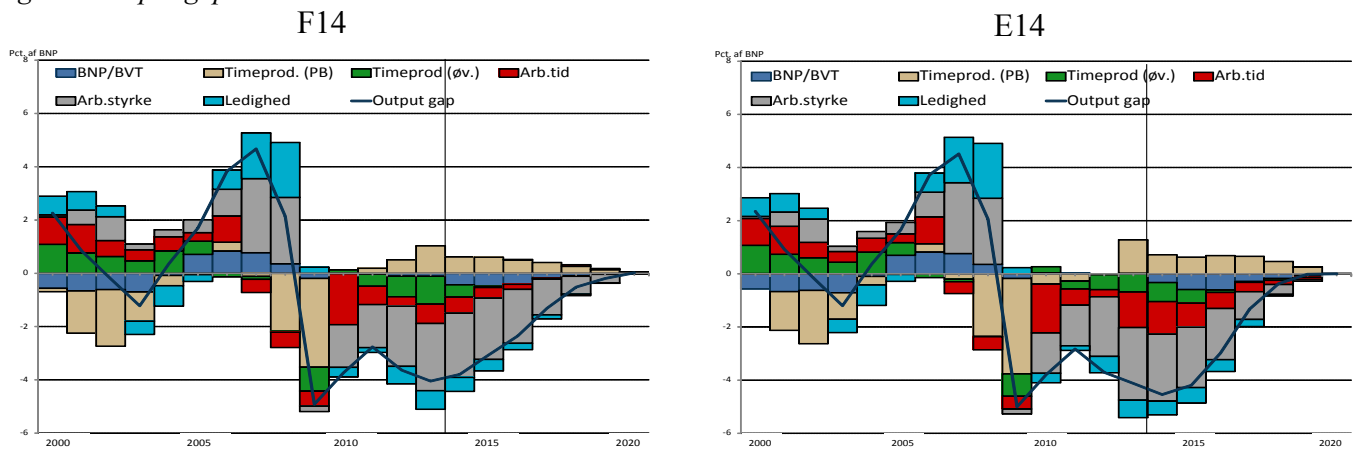
Tabel 1.1. Skøn for dansk økonomi forår 2014 hhv. efterår 2014

	Forår 2014				Efterår 2014			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
	----- Mængdestigning i pct. -----							
Privat forbrug	0,0	1,6	2,8	3,2	0,1	1,1	1,9	2,8
Offentligt forbrug	0,8	1,5	0,6	0,6	0,7	1,3	0,8	0,6
Offentlige investeringer	0,5	2,1	-8,4	-2,2	-0,7	1,8	-4,6	-5,5
Boliginvesteringer	-5,0	4,2	5,7	5,4	-5,0	4,4	5,3	5,1
Erhvervsinvesteringer	2,9	3,5	6,7	8,0	2,8	2,8	5,6	9,5
Lagerændringer	0,2	0,2	0,4	0,1	0,2	0,3	0,2	0,1
Indl. efterspørgsel i alt	0,6	2,1	2,9	3,1	0,6	1,8	2,2	2,9
Vareeksport	2,3	1,9	2,4	4,2	1,5	-0,2	2,2	3,9
Tjenesteeksport	-0,5	4,1	5,4	5,9	0,1	4,9	3,7	4,5
Efterspørgsel i alt	0,8	2,3	3,2	3,8	0,7	1,8	2,4	3,4
Vareimport	4,1	4,1	6,4	7,8	3,4	1,7	5,4	7,3
Tjenesteimport	-2,5	4,6	3,8	4,3	-2,1	9,1	2,2	0,6
Bruttonationalprodukt	0,4	1,4	2,0	2,4	0,4	0,5	1,5	2,6
	----- Pct. -----							
Output gap	-4,0	-3,8	-3,1	-2,3	-4,1	-4,5	-4,2	-3,0
	----- Ændring i 1.000 pers. -----							
Arbejdsstyrke	5	16	14	22	1	15	18	24
Strukturel arbejdsstyrke	13	13	11	14	15	9	11	14
Privat beskæftigelse	10	11	15	26	7	20	11	26
Offentlig beskæftigelse	-3	9	2	2	-5	4	7	2
	----- 1.000 pers. -----							
Bruttoledighed	153	145	139	131	153	138	135	132
Nettoledighed	118	113	110	105	118	108	108	105
	----- Pct. -----							
Forbrugerpriser	1,0	1,3	2,0	1,5	1,0	0,7	1,3	1,7
Kontantpris på boliger	2,6	1,5	2,4	1,8	2,7	3,1	3,4	1,8
Timelønømkostninger	1,7	2,0	2,3	2,4	1,7	1,5	1,9	2,7
Realvækst i aftagerlande	1,1	2,3	2,7	2,9	1,1	1,8	2,3	2,9
10-årig obligationsrente	1,7	2,0	2,6	3,5	1,7	1,5	1,7	2,4
Timeprod. i priv. byerhv.	1,8	0,7	1,5	1,5	3,1	0,3	1,2	1,6
	----- Pct. af BNP -----							
Betalingsbalance	7,3	6,8	5,3	3,7	7,3	5,8	4,5	3,6
Offentlig saldo	-0,9	-1,8	-2,8	-2,0	-0,9	-1,7	-3,6	-2,7

Kilde: EcoWin, Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

FIGURBILAG

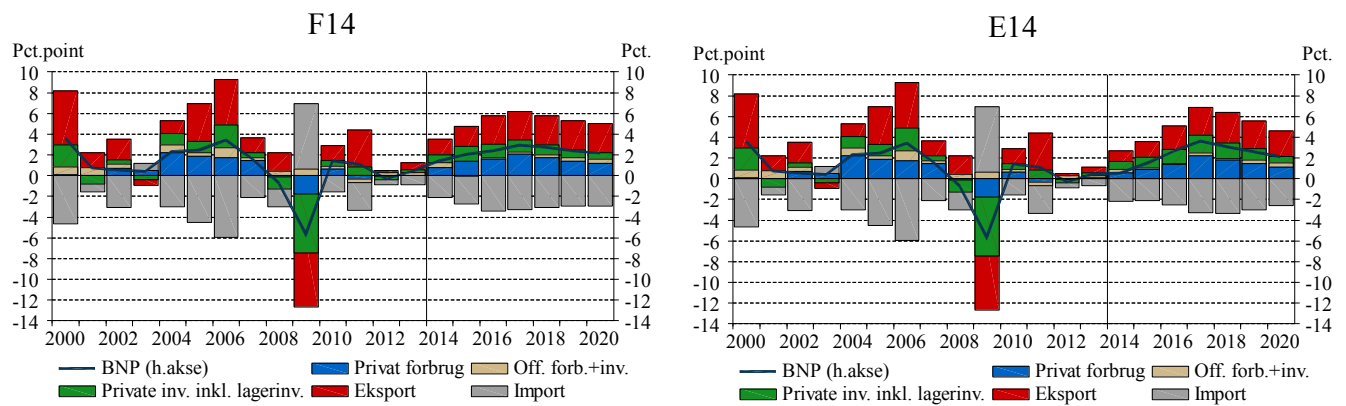
Figur 3. Output gap

Anm.: Søjlerne viser en dekomponering af output gap.

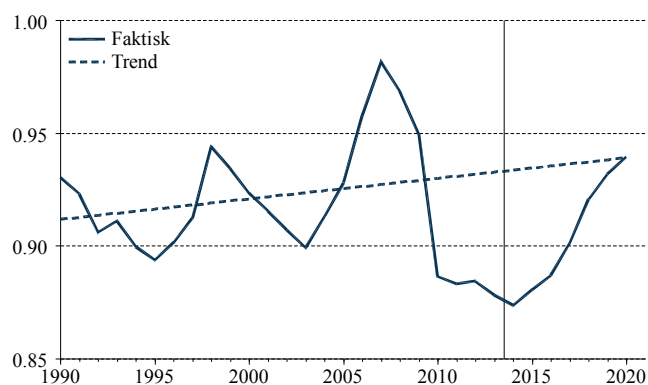
Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 4. Vækstbidrag til BNP

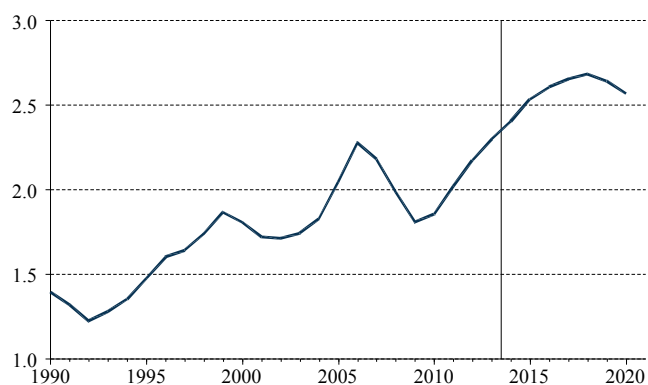

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 5. Forbrugskvot

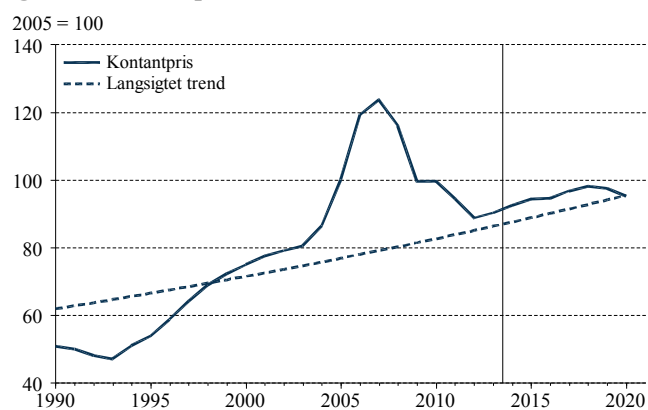
Figur 6. Formuekvot

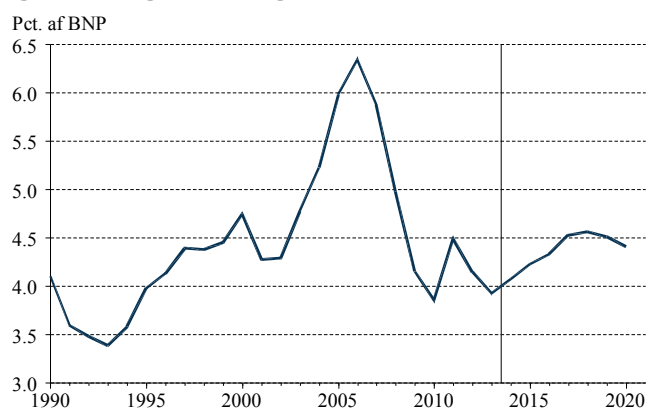
Anm.: Forbrugskvoten er defineret som det private forbrug i løbende priser relativt til SMEC's langsigtede disponible indkomst. Trenden er estimeret over perioden 1990-2011. Formuekvoten er defineret som SMEC's forbrugsbestemmende formue relativt til SMEC's langsigtede disponible indkomst. SMEC's forbrugsbestemmende formue består af boligformue, finansiell formue i privat, ikke-pensionssektor, pensionsformue og bilformue.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 7. Real huspris

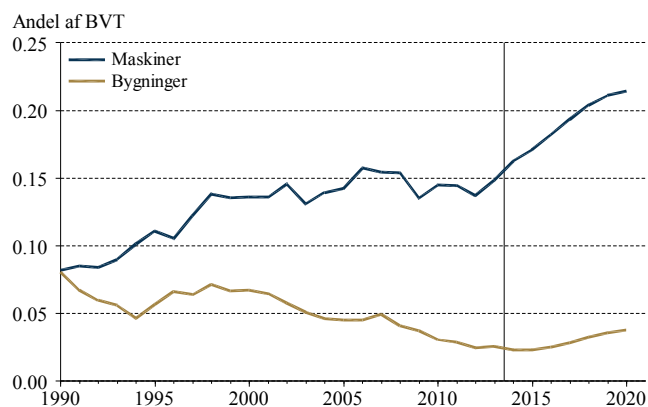
Figur 8. Boliginvesteringskvot

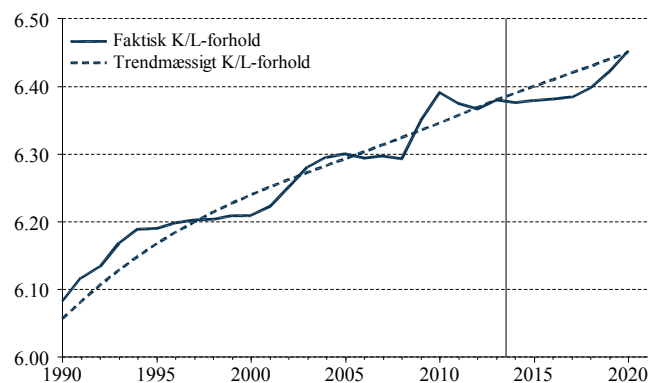
Anm.: Den reale huspris er defineret som kontantprisen på enfamiliehuse deflateret med deflatoren for det private forbrug. Trenden er estimeret over perioden 1955-2005. Boliginvesteringskvoten måler boliginvesteringerne i faste priser i pct. af reall BNP.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 9. Investeringskvoter

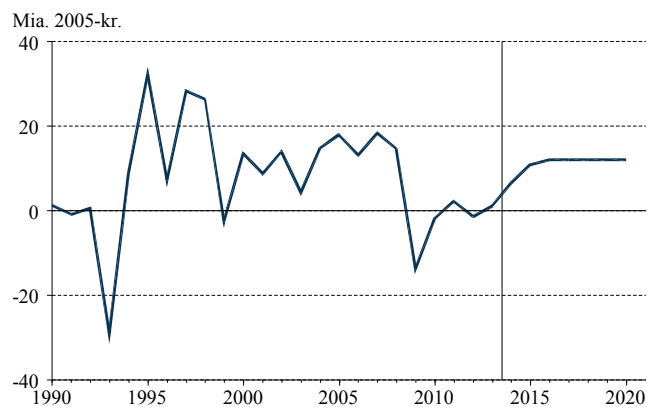
Figur 10. K/L-forhold i private byerhverv

Anm.: Investeringskvoterne måler maskin- hhv. bygningsinvesteringer i faste priser relativt til BVT i de private byerhverv.

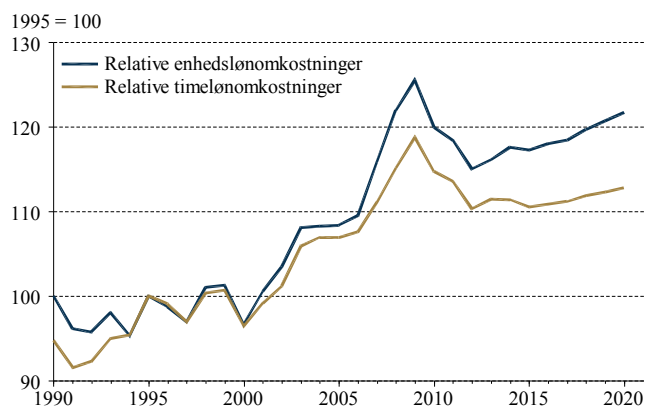
Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 11. Lagerinvesteringer

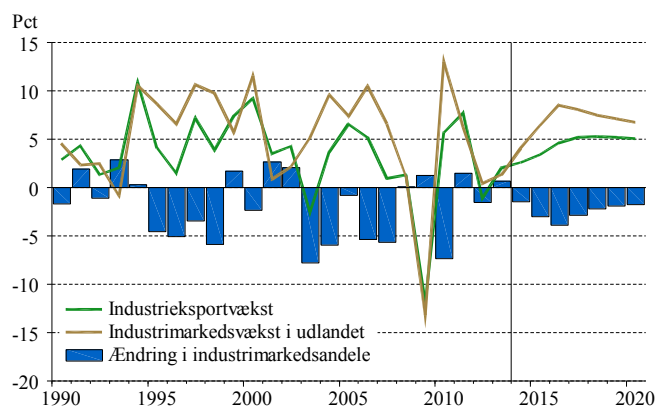

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 12. Relative enhedslønomkostninger

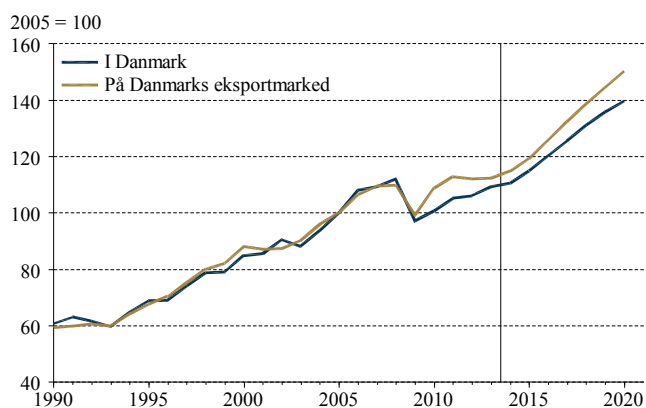
Figur 13. Industrieksportmarkedsandele

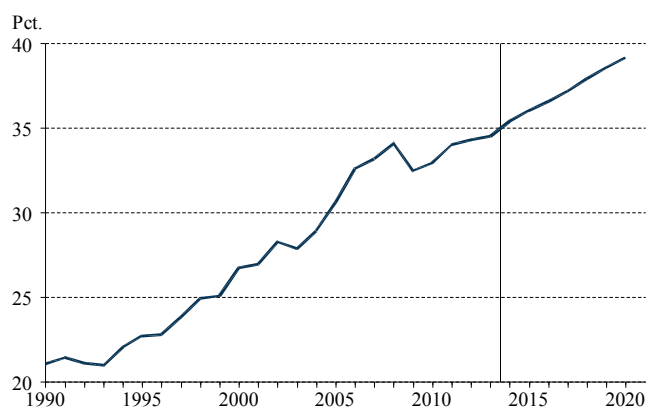
Anm.: De relative timelønomkostninger (brun kurve) viser de danske timelønninger i industrien relativt til industrilønningerne i udlandet. Enhedslønomkostningerne (blå kurve) angiver de gennemsnitlige lønomkostninger pr. produceret enhed, hvor det anvendte produktivitetsmål er mandeproduktivitet for hele økonomien. Udlandet inkluderer ti konkurrentlande, der sammenvejes med Nationalbankens dobbeltvejede kronkursvægte. Markedsandelene i højre figur er beregnet ved at sætte den danske industrieksport i forhold til et vejte gennemsnit af aftagerlandenes vareimport. Både eksport og import er i mængder.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank, Bureau of Labor Statistics, OECD, Economic Outlook 94, og egne beregninger.

Figur 14. Vareimportkvote

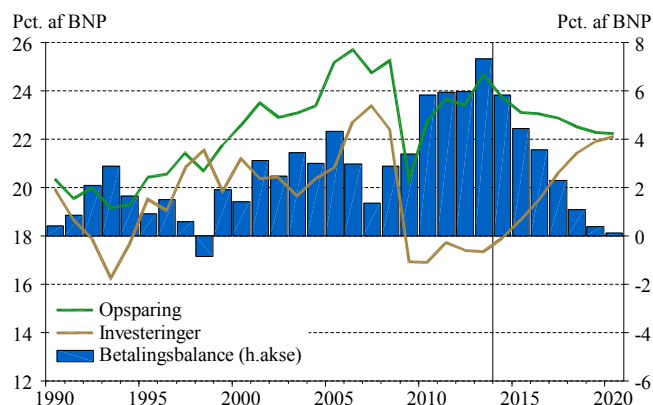
Figur 15. Import som andel af samlet efterspørgsel

Anm.: Importkvoteerne i venstre figur angiver real import af varer i forhold til reelt BNP. I højre figur vises for Danmark real import i pct. af real efterspørgsel.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

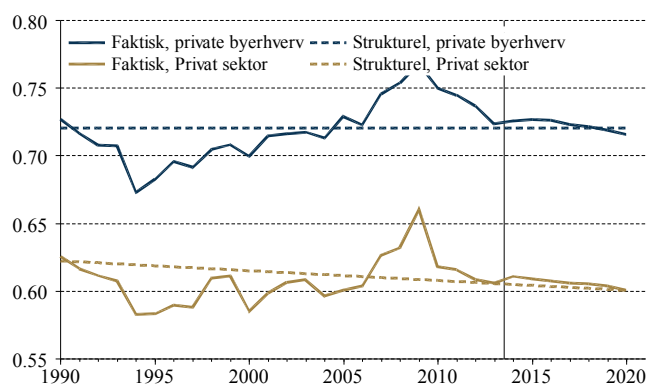
Figur 16. Betalingsbalance

Anm.: Betalingsbalancens løbende poster er dansk opsparring fratrukket private og offentlige investeringer.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

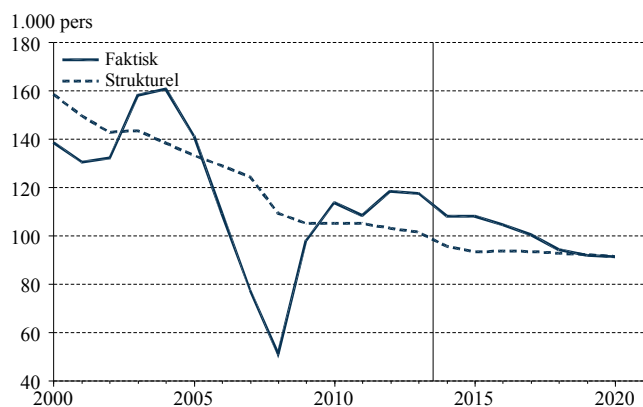
Figur 17. Udvidet lønvote

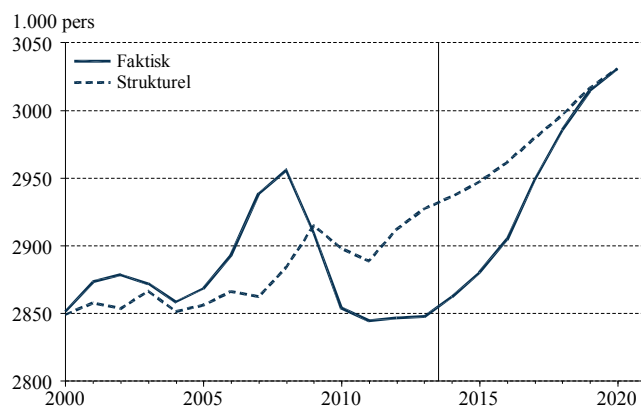
Anm.: "Udvidet lønvote" er en udvidet lønsum (= lønsum til lønmodtagere tillagt en imputeret aflønning af selvstændige) divideret med BVT. Den strukturelle lønvote for den private sektor er beregnet på baggrund af en antagelse om en konstant, strukturel lønvote for de private byerhverv samt en udglatning af dels de private byerhvervs andel af BVT i de private erhverv, dels den gennemsnitlige lønvote i de øvrige private erhverv

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 18. Nettoledighed

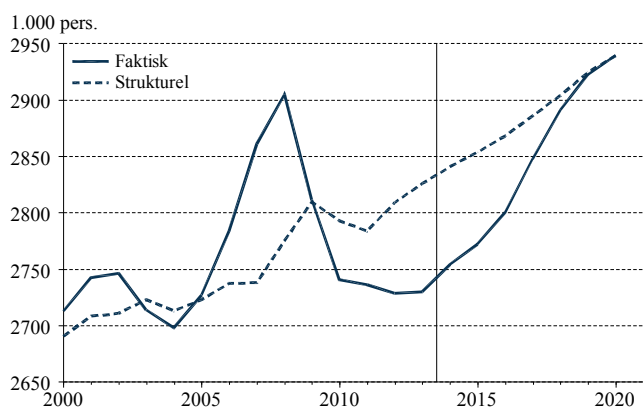

Figur 19. Arbejdsstyrke

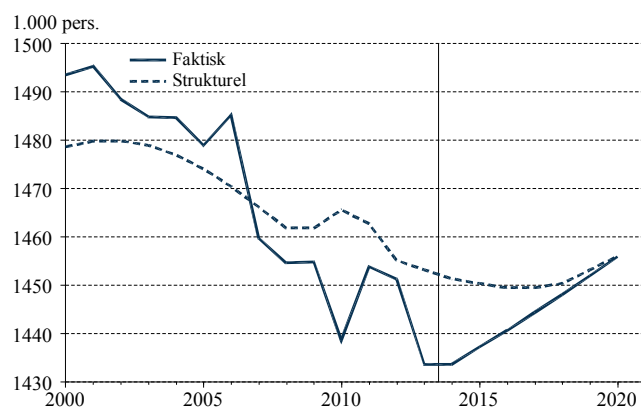

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 20. Beskæftigelse

Figur 21. Gennemsnitlig arbejdstid

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

TABELBILAG

Tabel 1.2. Hovedtræk af international konjunkturvurdering

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Pct. -----				
Realvækst					
USA	2,3	2,2	2,3	3,3	3,5
Euroområdet	-0,5	-0,4	0,8	1,3	2,4
Danmarks aftagerlande	1,0	1,1	1,8	2,3	2,9
Inflation					
USA	2,1	1,5	2,0	2,0	2,0
Euroområdet	2,5	1,3	0,5	0,5	1,5
Lønomkostninger					
USA	1,6	1,9	2,3	2,2	2,2
Tyskland	3,0	2,4	2,5	2,5	2,3
Danmarks aftagerlande	2,4	2,1	2,4	2,5	2,4
Produktivitet					
USA	0,7	0,8	0,8	2,0	2,5
Tyskland	-0,5	-0,3	1,4	1,5	2,5
Danmarks aftagerlande	-0,1	0,3	0,9	1,3	1,9
Pengepolitiske renter					
USA	0,25	0,25	0,25	0,50	1,50
Euroområdet	0,88	0,55	0,14	0,05	0,40
Lange renter					
USA	1,80	2,35	2,70	3,25	3,90
Tyskland	1,57	1,63	1,50	1,60	2,25
	----- Dollar pr. tønde -----				
Oliepris, Brent	112	109	109	113	116
	----- Dollar pr. euro -----				
Dollar/euro-kurs	0,66	0,68	0,69	0,68	0,68

Anm.: Realvækst i Danmarks aftagerlande er den industrieksportvægtede BNP-vækst i 34 lande. Lønomkostninger og produktivitet er henholdsvis time-lønninger i fremstilling og arbejdsproduktivitet for hele økonomien. Disse er beregnet ved sammenvejning med dobbeltvejede eksportvægte for ti udvalgte aftagerlande, jf. også tabel 1.7. Inflationen er stigningstakten i forbrugerprisindekset, og de lange renter er renten på tiårige statsobligationer. Renterne er gennemsnitlige årlige renter.

Kilde: EcoWin og egne beregninger.

Tabel 1.3. BNP-vækst i Danmarks aftagerlande

	Eksport-		Mængdestigning			
	vægt	2012	2013	2014	2015	2016
	Pct.			Pct.		
Tyskland	16,1	0,6	0,2	1,3	1,3	1,8
Sverige	12,8	1,3	1,6	1,8	3,0	3,5
USA	10,9	2,3	2,2	2,3	3,3	3,5
Norge	8,7	2,8	0,7	2,3	2,8	3,0
Storbritannien	8,4	0,3	1,7	3,0	2,8	2,8
Frankrig	4,5	0,4	0,4	0,5	1,0	2,5
Holland	4,4	-1,6	-0,7	0,6	1,3	2,5
Kina	3,1	7,7	7,7	7,3	7,3	6,8
Finland	3,2	-1,5	-1,2	-0,3	1,0	2,5
Italien	2,7	-2,4	-1,8	-0,3	0,3	2,0
Polen	2,7	2,1	1,5	2,8	2,3	3,5
Spanien	2,3	-1,6	-1,2	1,3	1,8	2,8
Belgien	2,1	-0,1	0,2	1,0	1,5	2,8
Japan	2,0	1,5	1,5	0,8	0,8	0,8
Rusland	2,2	3,5	1,3	0,3	1,8	3,5
Brasilien	1,6	1,0	2,5	0,5	1,5	3,0
Tjekkiet	1,5	-1,0	-1,0	2,3	2,5	3,5
Australien	1,4	3,6	2,3	3,0	3,3	3,3
Schweiz	1,3	1,0	1,9	1,3	2,3	2,8
Canada	1,0	1,7	2,0	2,2	2,8	2,5
Østrig	1,0	0,9	0,3	0,3	2,3	3,0
Ungarn	0,9	-1,7	1,2	2,3	1,5	1,8
Irland	0,8	-0,3	0,2	3,3	2,0	3,3
Rumænien	0,7	0,6	3,3	1,8	2,3	2,3
Indien	0,6	4,9	4,7	5,5	5,9	5,0
Litauen	0,6	3,6	3,3	2,8	3,3	3,3
Slovakiet	0,5	1,8	0,9	2,8	3,0	4,0
Letland	0,4	3,9	4,7	2,8	2,8	3,0
Estland	0,4	4,7	1,7	1,8	4,0	4,0
Grækenland	0,3	-7,0	-3,9	-0,3	1,5	3,5
Portugal	0,3	-3,3	-1,4	0,5	1,0	2,8
Slovenien	0,1	-2,6	-1,0	1,3	1,8	3,0
Bulgarien	0,1	0,6	0,9	1,7	2,3	2,3
Malta	0,0	1,1	2,9	2,0	0,8	1,0
Danmark		-0,4	0,4	0,5	1,5	2,6
EU	67,1	-0,3	0,1	1,3	1,6	2,5
Euroområdet	39,1	-0,5	-0,4	0,8	1,3	2,4
BRIK	7,6	6,1	6,1	5,5	5,9	5,9
Aftagere	100,0	1,0	1,1	1,8	2,3	2,9

Anm.: De 34 lande, som er medtaget i aggregatet af aftagerlande, aftog tilsammen 87,1 pct. af Danmarks industrieksport i 2012. De enkelte eksportvægte er det pågældende lands andel af Danmarks industrieksport til disse 34 aftagerlande. Væksten i aftagere er sammenvejet med eksportvægte, mens væksten i EU, euroområdet og BRIK er beregnet ved at summere de respektive landes BNP opgjort i euro.

Kilde: EcoWin, Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.4. Langsigtet disponibel indkomst i SMEC

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----				
Bruttoværditilvækst	1.573	1.603	1.625	1.668	1.735
Indkomstoverførsler	322	327	336	340	344
Øvrige overførsler, netto	-17	-15	-17	-16	-18
Bruttoindkomst	1.878	1.915	1.944	1.992	2.060
- Bidrag til sociale sikringsordninger	17	17	18	19	20
- Direkte skatter ^a	526	546	540	551	568
- Øvrige skatter	21	22	25	28	27
- Afskrivninger	302	298	305	313	323
Disponibel indkomst, jf. SMEC (lang sigt)	1.013	1.032	1.056	1.081	1.122

a) Direkte skatter dækker over kildeskatter (undtagen skat af nettorenter og -pensioner), husholdningernes vægtafgifter, arbejdsmarkedsbidrag, andre personlige indkomstskatter samt selskabsskatter.

Anm.: Den langsigtede disponible indkomst dækker hele den private sektor og indeholder således al løn- og restindkomst samt overførselsindkomster. Renter og pensioner opfattes ikke som indkomst på langt sigt, da pensionsbetalinger er udtryk for en omplacering af formue, og renter er afkast af den finansielle formue. Da formuen i sig selv antages at påvirke forbruget på lang sigt, udelades pensioner og nettorenter af den langsigtede disponible indkomst. Fra indkomsten fratrækkes de relevante skatter og afskrivninger.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.5. Kortsigtet disponibel indkomst i SMEC

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----				
Lønsum inkl. selvstændiges indkomst	1.056	1.073	1.091	1.117	1.158
Indkomstoverførsler	322	327	336	340	344
Renteindtægter, husholdninger	-57	-46	-45	-45	-50
Nettopensionsudbetalinger	-48	-9	-4	-37	-37
Bruttoindkomst	1.273	1.345	1.378	1.375	1.415
- Bidrag til sociale sikringsordninger	17	17	18	19	20
- Direkte skatter ^a	456	510	506	491	504
- Øvrige skatter	20	19	19	21	21
Disponibel indkomst, jf. SMEC (kort sigt)	780	799	834	844	871

a) Direkte skatter dækker over kildeskatter, husholdningernes vægtafgifter, arbejdsmarkedsbidrag og øvrige personlige indkomstskatter.

Kilde.: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.6. Løn- og restindkomst

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----									
Bruttoværditilvækst i alt	1.436	1.499	1.431	1.516	1.541	1.573	1.603	1.625	1.668	1.735
Lønsum	929	979	976	985	997	1.008	1.023	1.041	1.067	1.106
Nettorestindkomst	235	219	159	232	247	263	279	273	281	299
Afskrivninger	273	299	298	298	297	302	298	305	313	323
Anden produktionskat	-1	2	-3	0	0	0	3	6	7	6
Bruttoværditilvækst, off. sektor	313	330	350	363	360	364	368	374	383	391
Lønsum	284	299	322	334	331	334	338	341	349	357
Afskrivninger	31	33	32	34	34	35	36	37	38	39
Anden produktionskat	-3	-3	-4	-5	-5	-5	-6	-4	-5	-5
Bruttoværditilvækst, privat sektor	1.123	1.169	1.081	1.153	1.180	1.208	1.235	1.251	1.285	1.343
Lønsum	645	680	654	651	666	673	685	701	718	748
Nettorestindkomst	235	219	159	232	247	263	279	273	281	299
Afskrivninger	241	266	266	265	263	267	262	268	275	284
Anden produktionskat	2	4	1	5	4	5	8	10	11	11
	----- Pct. -----									
Lønkvote, hele økonomien	64,7	65,3	68,2	65,0	64,7	64,1	63,8	64,1	64,0	63,7
Lønkvote, privat sektor	57,5	58,2	60,5	56,5	56,4	55,7	55,5	56,0	55,8	55,7
Udvidet lønkvote, hele økonomien	68,5	69,1	72,2	68,8	68,4	67,7	67,5	67,7	67,6	67,4
Udvidet lønkvote, privat sektor	62,6	63,2	66,0	61,8	61,6	60,8	60,6	61,1	60,9	60,8
Strukturel udvidet lønkvote, privat sektor	61,0	60,9	60,8	60,8	60,7	60,6	60,5	60,5	60,4	60,3

Anm.: "Udvidet lønkvote" er en udvidet lønsum (= lønsum til lønmodtagere tillagt en imputeret aflønning af selvstændige) divideret med BVT. Den strukturelle lønkvote for den private sektor er beregnet på baggrund af en antagelse om en konstant, strukturel lønkvote for de private byerhverv samt en udglatning af dels de private byerhvervs andel af BVT i de private erhverv, dels den gennemsnitlige lønkvote i de øvrige private erhverv.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.7. Lønkonkurrenceevne

		2012	2013	2014	2015	2016
Stigning i timelønomkostninger	Vægt					
Tyskland	0,23	3,0	2,4	2,5	2,5	2,3
USA	0,17	1,6	1,9	2,3	2,2	2,2
Storbritannien	0,10	1,8	2,3	2,8	2,9	2,9
Frankrig	0,09	2,6	1,9	2,0	2,4	2,5
Sverige	0,08	3,6	2,0	3,0	3,0	3,0
Japan	0,08	1,0	0,1	0,8	0,5	0,5
Italien	0,07	2,9	1,5	2,4	2,6	2,7
Norge	0,06	4,4	3,6	4,0	4,5	4,3
Belgien	0,05	1,8	1,9	1,8	2,0	2,0
Holland	0,05	1,2	3,8	3,2	2,8	2,6
Udlandet i alt		2,4	2,1	2,4	2,5	2,4
Stigning i timelønsomkostninger, Danmark		1,9	1,7	1,5	1,9	2,7
Ændring i relativ lønudvikling		-0,5	-0,4	-1,0	-0,5	0,3
Ændring i effektiv kronekurs		-2,3	1,4	0,9	-0,3	0,0
Ændring i lønkonkurrenceevne		-2,9	1,0	0,0	-0,8	0,3
Ændring i dansk produktivitet		-0,1	0,4	-0,4	0,8	1,6
Ændring i udenlandsk produktivitet		-0,1	0,3	0,9	1,3	1,9
Ændring i relativ produktivitet		0,0	0,0	-1,3	-0,5	-0,4
Ændring i relative enhedslønomkostninger		-2,9	1,0	1,2	-0,3	0,7

Anm.: Ændringen i den relative lønudvikling er beregnet som lønstigningstakten i udlandet fratrukket lønstigningstakten i Danmark, mens ændringen i lønkonkurrenceevnen er beregnet som ændringen i den relative lønudvikling fratrukket ændringen i den effektive kronekurs. En stigning i den relative lønudvikling bidrager til en forbedring af konkurrenceevnen. En stigning i den effektive kronekurs bidrager til en forværring af konkurrenceevnen. Lønomkostningerne omfatter både direkte og indirekte omkostninger og angiver stigningstakten for timelønsomkostningerne i industrien. Timelønsomkostningerne i udlandet er vejlet sammen med dobbeltvejede eksportvægte, der afspejler landenes betydning som konkurrenter for dansk industrieksport. Forbrugerpriserne er målt ved væksten i deflatoren for det private forbrug. "Vægt" angiver Nationalbankens dobbeltvejede eksportvægte. Disse er skaleret, så de summerer til 1 for de ti lande.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank, Dansk Arbejdsgiverforening, International Lønstatistik, Nationalbanken og egne beregninger.

Tabel 1.8. Eksport og import opdelt på underkomponenter, priser

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Pct. -----						
Eksport	8,7	1,2	3,6	0,9	-2,4	1,3	1,4
Energi	28,7	28,8	5,9	-4,1	-1,3	3,6	2,2
Varer i øvrigt	3,3	2,7	2,7	0,0	0,4	0,9	1,1
Tjenester	13,8	-4,5	4,5	3,0	-6,2	1,6	1,9
Import	4,8	3,7	3,7	-0,7	-2,6	2,0	1,9
Energi	27,0	29,3	2,5	-8,9	-4,4	6,5	5,8
Varer i øvrigt	1,8	2,6	2,9	-0,5	0,3	0,8	0,8
Tjenester	5,0	-0,9	5,1	1,9	-6,0	2,7	2,7

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.9. Eksport og import opdelt på underkomponenter, mængder

	Årets priser							
	2013	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Mia. kr.	----- Pct. -----						
Eksport	1.019	3,0	7,0	0,4	1,0	1,8	2,8	4,2
Energi	68	-10,8	-5,8	2,3	-2,4	-22,6	-10,0	-4,1
Varer i øvrigt	548	5,7	7,7	-1,1	2,0	2,6	3,4	4,6
Tjenester	402	1,4	8,0	2,3	0,1	4,9	3,7	4,5
Import	914	3,5	5,9	0,9	1,4	4,4	4,3	4,9
Energi	107	0,3	7,0	5,1	12,5	-5,9	0,7	-0,6
Varer i øvrigt	476	5,7	5,4	-0,5	1,4	3,4	6,3	8,9
Tjenester	331	1,0	6,4	1,6	-2,1	9,1	2,2	0,6

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.10. Betalingsbalancens løbende poster og udlandsgæld

	2012	2013	2014	2015	2016	
	----- Mia. kr. -----					
Varebalance		35	34	27	6	-18
Tjenestebalance		58	71	56	61	76
Formueindkomst, netto		61	78	74	66	61
Øvrige poster		-44	-47	-48	-48	-48
Løbende poster i alt		109	136	109	86	71
Udlandsgæld, ultimo		-690	-736	-846	-931	-1.003
	----- Pct. af BNP -----					
Løbende poster i alt		6,0	7,3	5,8	4,5	3,6
Udlandsgæld, ultimo		-37,8	-39,6	-45,0	-48,3	-50,0

Anm.: De historiske data i tabellen er fra nationalregnskabet og afviger i visse tilfælde fra betalingsbalancestatistikken, bl.a. mht. afgrænsningen mellem vare- og tjenestehandel. Det er antaget, at ændringen i udlandsgælden i fremskrivningsperioden er lig med saldoen på betalingsbalancens løbende poster. Dvs., der ses bort fra kursreguleringer.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.11. Hovedposter på forsyningsbalancen

	Årets priser		Mængdestigning									
	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Mia. kr.	Pct.										
Privat forbrug	906	3,0	-0,3	-3,6	1,3	-0,7	-0,1	0,1	1,1	1,9	2,8	
Offentligt forbrug	524	1,3	1,9	2,1	0,2	-1,4	0,4	0,7	1,3	0,8	0,6	
Offentlige investeringer	43	-3,0	-2,5	4,6	8,8	4,4	7,7	-0,7	1,8	-4,6	-5,5	
Boliginvesteringer	74	-6,0	-15,8	-21,3	-5,9	17,8	-8,0	-5,0	4,4	5,3	5,1	
Erhvervsinvesteringer	204	4,0	1,0	-16,3	-2,1	-2,0	3,4	3,2	3,0	5,8	9,5	
Lagerændringer	1	0,3	-0,3	-2,3	1,1	0,4	-0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	
Indenlandsk efterspørgsel i alt	1.752	2,3	-0,9	-7,0	1,6	0,2	-0,1	0,6	1,8	2,2	2,9	
Vareeksport	617	-0,6	0,9	-11,1	4,0	6,3	-0,7	1,5	-0,2	2,2	3,9	
Industrivarer	548	0,9	1,2	-11,9	5,7	7,7	-1,1	2,0	2,6	3,4	4,6	
Energi	68	-10,9	-1,8	-5,5	-10,8	-5,8	2,3	-2,4	-22,6	-10,0	-4,1	
Tjenesteeksport	402	8,6	7,3	-7,0	1,4	8,0	2,3	0,1	4,9	3,7	4,5	
Eksport i alt	1.019	2,8	3,3	-9,5	3,0	7,0	0,4	1,0	1,8	2,8	4,2	
Samlet efterspørgsel	2.770	2,5	0,6	-7,9	2,0	2,6	0,1	0,7	1,8	2,4	3,4	
Vareimport	583	2,9	1,6	-18,2	5,1	5,6	0,5	3,4	1,7	5,4	7,3	
heraf industrivarer	476	2,8	-0,4	-18,1	5,7	5,4	-0,5	1,4	3,4	6,3	8,9	
Tjenesteimport	331	7,0	6,7	-1,0	1,0	6,4	1,6	-2,1	9,1	2,2	0,6	
Import i alt	914	4,3	3,3	-12,3	3,5	5,9	0,9	1,4	4,4	4,3	4,9	
Bruttonationalprodukt	1.857	1,6	-0,8	-5,7	1,4	1,1	-0,4	0,4	0,5	1,5	2,6	

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.12. Hovedposter på forsyningsbalancen, vækstbidrag

	Årets priser		Bidrag til vækst i BNP									
	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Mia. kr.	Pct.point										
Privat forbrug	906	1,5	-0,2	-1,7	0,7	-0,3	-0,1	0,1	0,5	0,9	1,4	
Offentligt forbrug	524	0,3	0,5	0,6	0,1	-0,4	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	
Offentlige investeringer	43	-0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	
Boliginvesteringer	74	-0,4	-1,0	-1,1	-0,3	0,7	-0,4	-0,2	0,2	0,2	0,2	
Erhvervsinvesteringer	204	0,5	0,1	-2,3	-0,3	-0,2	0,3	0,3	0,3	0,6	1,1	
Lagerændringer	1	0,3	-0,3	-2,3	1,1	0,4	-0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	
Indenlandsk efterspørgsel i alt	1.752	2,2	-0,9	-6,8	1,5	0,2	-0,1	0,6	1,7	2,1	2,8	
Vareeksport	617	-0,2	0,3	-3,7	1,2	1,9	-0,2	0,5	-0,1	0,7	1,3	
Industrivarer	548	0,3	0,4	-3,5	1,5	2,1	-0,3	0,6	0,8	1,0	1,4	
Energi	68	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	0,1	-0,1	-0,8	-0,3	-0,1	
Tjenesteeksport	402	1,6	1,4	-1,5	0,3	1,6	0,5	0,0	1,1	0,8	1,0	
Eksport i alt	1.019	1,4	1,7	-5,2	1,4	3,5	0,2	0,5	1,0	1,5	2,3	
Samlet efterspørgsel	2.770	3,7	0,9	-12,0	2,9	3,7	0,1	1,1	2,7	3,6	5,1	
Vareimport	583	-1,0	-0,5	6,1	-1,4	-1,6	-0,2	-1,1	-0,5	-1,7	-2,4	
heraf industrivarer	476	-0,8	0,1	5,2	-1,4	-1,3	0,1	-0,4	-0,9	-1,7	-2,4	
Tjenesteimport	331	-1,1	-1,1	0,2	-0,2	-1,1	-0,3	0,4	-1,6	-0,4	-0,1	
Import i alt	914	-2,1	-1,7	6,3	-1,5	-2,6	-0,4	-0,7	-2,2	-2,1	-2,5	
		Pct.										
Bruttonationalprodukt	1.857	1,6	-0,8	-5,7	1,4	1,1	-0,4	0,4	0,5	1,5	2,6	

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.13. Vækstbidrag til BVT

	Årets priser	Bidrag til vækst i BVT										
	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Mia. kr.	-----					Pct.point	-----				
Landbrug	25	0,0	-0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	
Nordsø	46	-0,4	-0,3	-0,4	-0,2	-0,3	-0,4	-0,7	-0,3	0,1	0,1	
Energiforsyning	31	-0,1	0,0	-0,1	0,3	-0,3	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0	
Boligbenyttelse	146	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	
Offentlig sektor	375	-0,2	0,1	0,2	0,2	-0,3	-0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	
Søfart	27	0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	
Private byerhverv	1.083	2,0	-0,2	-4,6	0,8	2,0	0,4	1,1	0,9	1,3	2,2	
		-----					Pct.	-----				
Bruttoværditilvækst	1.735	1,6	-0,4	-5,1	1,2	1,1	-0,2	0,5	0,9	1,7	2,6	

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 1.14. Befolkningsregnskab

	Ændring fra 2004 til 2008			Ændring fra 2008 til 2012			Ændring fra 2012 til 2020			2020
	Faktisk	Struktur	Konjunk.	Faktisk	Struktur	Konjunk.	Faktisk	Struktur	Konjunk.	Faktisk
	----- 1.000 pers. -----									
Befolkning	89	89	0	98	98	0	166	166	0	5.758
Børn	-5	-5	0	-23	-23	0	-48	-48	0	979
Folkepension	119	119	0	90	90	0	120	120	0	984
Tjenestemandspension (før FP-alder)	-6	-6	0	-1	-1	0	-2	-2	0	10
Personer i den arbejdsduelige alder	-19	-19	0	32	32	0	96	96	0	3.785
Arbejdsstyrke	97	33	65	-109	28	-137	184	119	65	3.030
Beskæftigede	207	62	145	-176	34	-210	211	130	81	2.939
Nettoledige	-110	-29	-81	67	-6	74	-27	-12	-15	91
Udenfor arbejdsstyrken	-116	-52	-65	141	4	137	-88	-23	-65	754
Aktiverede dagpengemodtagere	-7	-7	0	9	4	5	-5	1	-6	12
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	13	15	-2	1	-2	3	-9	-8	-2	27
Jobrotation	0	0	0	1	0	1	-1	0	-1	0
Ferie dagpenge	-2	-2	0	1	1	0	-1	-1	0	6
Sygedagpenge	5	5	0	-8	-8	0	-6	-6	0	27
Barselsdagpenge	1	1	0	-6	-6	0	1	1	0	54
Arbejdsmarkedsorlov	-1	-1	0	-2	-2	0	0	0	0	0
Studerende uden besk.	7	41	-34	82	44	38	-4	10	-14	226
Ledighedsydelse	2	4	-1	6	5	1	0	1	0	17
Revalidering	-7	-7	0	-5	-5	0	0	0	0	10
Kontanthjælpsmodtagere	-26	-19	-7	27	14	13	-2	7	-9	82
Ressourceforløb	0	0	0	0	0	0	37	37	0	37
Førtidspensionister	-15	-5	-10	7	-3	10	-27	-25	-2	190
Overgangsydelse	-7	-7	0	0	0	0	0	0	0	0
Fleksydelse	2	2	0	3	3	0	-2	-2	0	4
Efterløn	-42	-42	0	-34	-34	0	-57	-57	0	47
Restgruppe	-38	-28	-10	59	-6	65	-11	20	-31	16

Anm.: I 2020 er det faktiske antal i alle grupper forudsat at være lig det strukturelle antal. Næst yderste højre søjle "Ændring i konjunkturbidrag fra 2012 til 2020" angiver dermed også størrelsen af konjunkturbidraget i 2012.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.